

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תה"ס 14882-06-19

בפני כב' השופטת תמר סנונית פורר

התובע: האח

ע"י ב"כ עו"ד סידי

נגד

הנתבעת: האחות

ע"י ב"כ עו"ד שמיר ארניה

ספרות:

יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי (תשס"א)

חקיקה שאוזכרה:

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' 18

מיני-רציו:

* ביהמ"ש ביטל הסכם גישור שקיבל תוקף פס"ד משהוכח שהצדדים ידעו טרם אישורו של ההסכם בביהמ"ש כי התובע חזר בו מהסכמתו להסכם הגישור ונוכח ההלכה הפסוקה לפיה בקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם גישור צריכה להיות מוגשת בהסכמת הצדדים וכי בטרם אישור ההסכם בביהמ"ש צד להסכם גישור יכול לחזור בו מחתימתו על הסכם הגישור.

* דיון אזרחי – פסק-דין – ביטול

* בתי-משפט – פסק-דין – אישור הסכם גישור

* חוזים – אכיפה – הסכם גישור

עתירת אח כנגד אחותו לביטול פס"ד בגדרו אושר הסכם גישור שנערך בין הצדדים בקשר לעיזבון האם המנוחה. רקע: ההסכם נערך ביום 30.4.2019; ביום 5.5.2019 ההסכם הוגש ע"י המגשרת לאישור ביהמ"ש; ביום 12.5.2012 ניתן להסכם תקף פס"ד. ביום 6.6.2019 הוגש הליך זה לביטול ההסכם. לטענת התובע, ביום 4.5.2019, הוא הודיע למגשרת בפקס על ביטול הסכמתו להסכם הגישור בטענות כי מדובר בהסכם מקפח שנחתם במצב לחץ כשהוא במצב רפואי לא טוב וללא נוכחות רעייתו. לטענתו מאחר שהודיע על ביטול ההסכם לפני אישור ההסכם בביהמ"ש, יש עילה לבטל את ההסכם.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל את התביעה מהטעמים הבאים:

עיון בפסיקה מעלה, כי לשם מתן תוקף סופי ומוחלט להסכם הגישור, לא די בכך שהצדדים חתמו על ההסכם מתוך רצון חופשי ולאחר הבנה של משמעותו של הסכם הגישור, אלא שגם הבקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם צריכה להיות בהסכמת הצדדים. לא די בהסכמה, גם אם זו תיחשב להסכמה בעלת תוקף הסכמי-חוזי, כדי לחייב את הצדדים להסכם. ככל שצד להסכם הגישור החליט לחזור בו מהסכמתו, טרם אושר ההסכם על ידי ביהמ"ש, הוא יכול לעשות כן ולא יינתן להסכם תוקף של פסק דין.

במקרה דנא, לא הוכח שבעת הגשת המסמך לביהמ"ש המגשרת ידעה על חזרתו של התובע מההגעה להסכם ואיש מהצדדים גם אינו מעלה טענות כאלו כלפי המגשרת. מכל מקום, ביהמ"ש שוכנע כי כל הצדדים ידעו, לפני אישור ההסכם, למצער ביום שההסכם הוגש לאישור, כי התובע חזר בו מהסכם הגישור, אך לא פעלו לביטול הבקשה לאישור שהוגשה לביהמ"ש. בנסיבות אלו, נוכח ההלכה הפסוקה לעיל דין אישורו של ההסכם להתבטל והעובדה כי שני הצדדים לא פעלו לביטול ההסכם טרם אישורו לא יכולה לבוא לזכות הנתבעת והותרת ההסכם שלא היה צריך להיות מאושר מלכתחילה.

זאת ועוד, מאחר וההסכם לא בוצע בפועל (הנתבעת ידעה למצער ביום שההסכם הוגש לאישור כי התובע חזר בו מההסכם ועל כן היא לא העבירה לו את הכסף שסוכם עליו בהסכם) והיה ידוע טרם האישור כי אין הסכמה, לא ניתן גם לטעון כי מי מהצדדים הסתמך עליו.

מאחר שמדובר בפגם שנובע מהסכמות הצדדים לפני מתן פסק הדין (הפגם לא היה בהליך האישור), משכך תובענה לביטול פסק הדין היא הדרך המתאימה לבקש את ביטול הסכם הגישור (ולא בהגשת ערעור).

לאור קיומו של פגם בהליך אישור ההסכם, ביהמ"ש אינו נדרש להתייחס לגופה של טענת התובע בדבר ביטול ההסכם מחמת עילת העושק. אף על פי כן צויין כי התובע לא הציג תשתית ראייתית המצביעה על קיומה של עילת העושק. כמו כן בכל הנוגע לטענות לגבי מעמדה של רעייתו של התובע – הדבר אינו נדרש להכרעה לאור כל הנימוקים לעיל.

יובהר כי ההתרשמות מהתובע ומהתנהלותו הותירה תחושה לא נוחה. הצדדים הגיעו להסכם. שניהם היו מיוצגים. התובע חתם והסכים ולאחר מכן חזר זו. לעומתו חקירתה של הנתבעת הותירה רושם חיובי. אולם התרשמות זו מהצדדים אין בינה לבין ההלכה המשפטית שמובילה למסקנה בלתי נמנעת שדין אישורו של ההסכם להתבטל.

בנסיבות ביטול ההסכם ייתכן כי לנתבעת קיים מענה במישור החוזי הסכמי. אולם אין זו התביעה שבפני ביהמ"ש ועל כן אין ביהמ"ש נדרש לכך.

פסק דין

א. רקע עובדתי וההליכים המשפטיים

1. עניינו של פסק הדין הוא עתירת התובע לביטול הסכם בין הצדדים מיום 30.4.2019 שנערך במסגרת הליך גישור ושניתן לו תוקף של פסק דין ביום 12.5.2019 (תמ"ש 64326-12-18).

2. הצדדים הם אחים אשר ניהלו הליכים משפטיים בפני בית המשפט בעניין היקף עזבון אימם המנוחה ([תמ"ש 64326-12-18](#); [תמ"ש 35872-02-19](#); [תמ"ש 49192-03-18](#)).
3. להשלמת התמונה יצויין כי בעניין עיזבון האם הגיעו הצדדים להסכמות שאושרו ביום 22.3.2017 כי צוואת האם מיום 18.5.200 תקויים ([תי"ע 33918-08-16](#)). הצוואה בעיקרו של דבר מורישה לתובע את חלקה של המנוחה בדירה ברמת גן ושאר רכושה של המנוחה מתחלק בין שני ילדיה, הצדדים לתיק זה.
4. **ביום 30.4.2019** פנו הצדדים להליך גישור בפני ----- (להלן: "**המגשרת**").
5. במסגרת הליך הגישור הגיעו הצדדים להסכמות **ביום 30.4.2019**. ההסכם נחתם על ידי התובע, הנתבעת ובאי כוח הצדדים באותו היום (להלן: "**הסכם הגישור**" ו/או "**ההסכם**"). עיקרי ההסכם בין הצדדים היו כדלקמן:
 הדירה ברח' ----- הרשומה על שם התובע תישאר בבעלותו, ולנתבעת אין טענות לגבי זכויות אלה.
 הנתבעת תקבל את הזכויות בדירה ב-----.
 הנתבעת תקבל את הזכויות בדירה ב-----.
 הצדדים מוותרים הדדית על כל טענה הנוגעת לעיזבון המנוחה והיקפו.
 הנתבעת תשלם לתובע לסילוק סופי ומוחלט של הטענות לרבות הטענות בתובענה הכספית [בתמ"ש 35872-02-19](#) סך של 350,000 ₪ בתוך יומיים מאישור ההסכם ומתן תוקף של פסק דין.
6. **ביום 5.5.2019** הוגש הסכם הגישור החתום על ידי כל הצדדים לאישורו של בית המשפט.
7. **ביום 12.5.2019** ניתן להסדר הגישור תוקף של פסק דין על ידי כב' השופטת שביט פינקלשטיין, וכל תיקי הצדדים נסגרו:

פסק דין	12/05/2019
תיק 64326-12-18	
שו' ורד שביט פינקלשטיין	
הסדר הפשרה הונח לפני בהעדר המותב המטפל.	
בנסיבות העניין, לנוכח הסכמת הצדדים, אני מאשרת את הסכם הפשרה מיום 30.4.19 שצורף להודעה ונותנת לו תוקף של פסק דין.	
0558751	
בית המשפט מבקש להודות למגשרת [REDACTED] על מאמציה להביא הצדדים להסכמות.	
המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ולמגשרת ותסגור את שלושת התיקים שבכותרת.	

8. **ביום 6.6.2019** הגיש התובע תביעה זו לביטול הסכם הגישור.
9. בתיק התקיימו 2 דיונים (דיון קד"מ ודיון הוכחות) והוגשו סיכומים בכתב. בהתאם לכך ניתן כעת פסק הדין.
10. טרם דיון והכרעה – הושקעו מאמצים רבים להביא את הצדדים להסכמות כוללות עדכניות בהליך זה, שייתרו הליכים נוספים צפויים. על אף שהיה כפסע בין הצדדים לבין הסכמות כוללות - הדבר לא צלח.

ב. טענות הצדדים

תמצית טענות התובע

11. התובע עותר לביטול הסכם הגישור ובהתאם לביטול פסק הדין שאישר אותו. התובע טוען כי מאחר שהודיע על ביטול הסכמתו להסכם הגישור לפני אישור ההסכם בבית המשפט, יש עילה לבטל את ההסכם.
12. התובע טוען כי הוא חתם על ההסכם שלא מרצונו האמיתי, תוך שהיה מצוי תחת לחץ רגשי במהלך פגישת הגישור. לטענתו, בתחילת הפגישה הוא התנגד להסכם אך לאור מצבו הרפואי הקשה הוא לא היה מסוגל להמשיך ולעמוד על רצונו מול הלחץ שהופעל עליו (מסמכים אודות נכותו ומצבו הרפואי של התובע צורפו על ידו כנספח ת/1 לתצהיר עדות ראשית). לטענת

התובע, לאחר פגישת גישור ארוכה שנמשכה כ-6 שעות, הוא נאלץ לפעול בניגוד לרצונו וחתם על ההסכם מתוך מטרה לסיים את הפגישה במהירות האפשרית.

13. התובע טוען כי לאחר שחזר לביתו ושוחח עם אשתו, הוא הבין שהחתימה על ההסכם הייתה טעות והחל לפעול לביטולו. התובע טוען כי הוא פנה למגשרת ביום 4.5.2019 בבקשה לחזור בו מהסכמתו ולהודיע על ביטולו (צורף כנספח ת/3 לתצהיר עדות ראשית של התובע). כמו כן, התובע טוען כי ביום 5.5.2019 הוא פנה בע"פ ובכתב לבא כוחו דאז, עו"ד ---- (להלן: "עו"ד - --"), וביקש ממנו לבטל את ההסכם (צורף כנספח ת/5 לתצהיר התובע).

14. לטענת התובע, על אף שפנה וביקש לחזור בו מחתימתו על ההסכם, בדיעבד התברר לו כי ההסכם הוגש לבית המשפט וניתן לו תוקף של פסק דין. התובע טוען כי עו"ד --- הצהיר בפניו כי הוא ידאג לכך שההסכם לא יאושר על ידי בית המשפט, ובדיעבד התברר לו כי הוא לא עשה כן.

15. יתרה מכך, התובע טוען כי הנתבעת ובאת כוחה ידעו בזמן אמת על כך שתובע חזר בו מההסכם. כראייה לכך, הנתבעת לא פעלה להשלים את חלקה בהסכם ולא העבירה לתובע סך של 350,000 ₪ כיומיים לאחר אישורו על ידי בית המשפט כפי שנקבע בהסכם. לטענת התובע, הוכח כי הנתבעת החזירה לפיקדון כבר ביום 5.5.2019 את אותו הסכום שמשכה במטרה להעבירו לתובע, ומשכך עולה כי כבר באותו היום היא ידעה על חזרתו בו מחתימתו (אישור הפקדת הסכום לפיקדון צורף כנספח ב' לתצהיר התובע).

16. התובע טוען כי דין הסכם הגישור להתבטל מאחר שרעייתו, ---- לא חתמה על ההסכם ולא נתנה את הסכמתה להוראותיה. לטענתו, היא הייתה צד להתדיינות המשפטית בהליכים שהתנהלו בבית המשפט בנושא, ומשכך הסכמתה נדרשת לצורך אישור ההסכם על ידי בית המשפט.

17. התובע טוען כי הסכם הגישור הינו מקפח, לא הגיוני מבחינת תנאיו, ותנאיו גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, ומשכך יש לבטלו (כך במילותיו בסעיף 42 לסיכומיו). לטענתו, הוכח כי אין היגיון כלכלי להסכם, שכן הויתור מצד התובע היה אדיר כאשר הנתבעת לא ויתרה על דבר. לטענת התובע הנתבעת ניצלה את חולשתו ומצוקתו בעת החתימה על הסכם שתנאיו גרועים במידה בלתי סבירה מהמקובל, ועל כן מתקיימת עילת העושק לפי [סעיף 18 לחוק החוזים](#) (חלק כללי), ודין ההסכם להתבטל.

תמצית טענות הנתבעת

18. הנתבעת טוענת כי דין התביעה להידחות, וכי יש להותיר על כנו את פסק הדין מיום 12.5.2019 שנתן תוקף להסכם הגישור שנחתם בין הצדדים.

19. לטענת הנתבעת, מאחר שקדמו לפגישת הגישור הליכים משפטיים רבים לאורך שנים אשר עסקו בנושאים שנידונו בפגישת הגישור, עולה כי התובע הגיע לפגישה עם ידע מעמיק בנוגע לשוויו של כל נכס והבין היטב את פרטי ההסכם. לטענתה, התובע היה מודע להסכם על כל פרטיו, להליך המתנהל, לשווי הנכסים, והבין את מעמד הגישור, כך שחתם על ההסכם מרצונו החופשי ומתוך הבנה של משמעות חתימתו.
20. הנתבעת טוענת כי גרסתו של התובע לוקה בחוסר אמינות, שכן התובע לא הוכיח כי בשל מצבו הרפואי הוא חתם על ההסכם בניגוד לרצונו (כך במילותיה בסעיף 14.3 לסיכומיה). הנתבעת טוענת כי התובע לא הוכיח שהוא סבל ממצוקה במעמד החתימה כל ההסכם, ולא הציג תיעוד רפואי כלשהו המצביע על מצבו בעת פגישת הגישור.
21. הנתבעת טוענת כי התנאים להוכחת עילת העושק לפי [סעיף 18 לחוק החוזים](#) (חלק כללי) לא מתקיימים: (1) לא הוכח כי התובע סבל ממצוקה באופן ספציפי בעת עריכת ההסכם או בסמוך לכך, אלא שכל המסמכים הרפואיים שהציג תיארו את מצבו הרפואי באופן כללי לאורך השנים. (2) כפי שהעיד התובע – הנתבעת לא ידעה על מצוקתו, כמו גם שאר הנוכחים בפגישה, ומכך עולה כי הנתבעת ממילא לא הייתה יכולה לנצל את מצוקתו. (3) התובע לא הוכיח כי תנאי ההסכם אכן גרועים מהמקובל, והוא אף לא הצביע על מידע כלשהו שלא היה בידו בעת החתימה על ההסכם. לפיכך, יש לדחות את טענת התובע באשר לעילת העושק.
22. לטענת הנתבעת, מאחר שהתובע ויתר ברגע האחרון על עדותו של עו"ד --- מטעמו, עדות שהייתה רלוונטית להוכחת גרסתו, הריי שניתן להניח כי עדות זו הייתה מחזקת את גרסתה של הנתבעת אילו הייתה נשמעת. לטענתה, התובע ויתר על העדות היחידה מטעמו ולא צירף ראיות נוספות להוכחת טענתו, משכך אין לקבל את גרסתו.
23. לטענת הנתבעת, על בית המשפט להשתמש בסמכותו לבטל הסכמי פשרה שקיבלו תוקף של פסק דין בנסיבות חריגות בלבד. מאחר שלא הוכח על ידי התובע כי מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים את הביטול, הריי שיש להשאיר את תוקף ההסכם על כנו, ולדחות את התביעה.

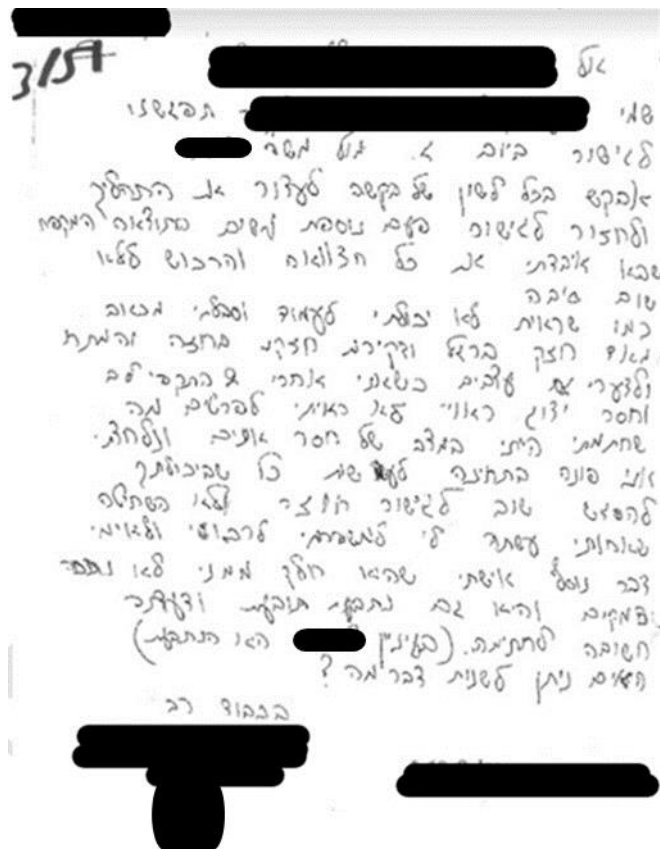
ג. דיון והכרעה

24. טרם הכרעה בשאלה אם יש מקום לבטל את הסכם הגישור שאושר כפסק דין, יש לבחון את ההשתלשלות העובדתית של הדברים.
25. **ביום 30.4.2019** פנו הצדדים להליך גישור בפני ---- המגשרת, בניסיון להגיע להסדר פשרה. פגישה זו לא הייתה פגישת הגישור הראשונה של הצדדים, אלא שקדמו לכך פגישות גישור נוספות שהתקיימו בפני מגשרים שונים במהלך השנים שבהם התקיים הסכסוך. בפגישה זו

נכחו המגשרת, התובע ובא כוחו דאז עו"ד ---, והנתבעת ובאת כוחה עורכת הדין שמיר ארניה.,-----.

26. הצדדים תיארו כי רוב הליך הגישור התנהל בשני חדרים נפרדים, כאשר כל צד ישב עם עורך דינו בחדר אחר והמגשרת עברה בין החדרים ושוחחה עם כל אחד מהם בנפרד. פגישת הגישור ארכה כ-4 שעות, ובסופה נחתם הסכם הגישור על ידי הצדדים ובאי כוחם (צורף כנספח ת/6 לתצהיר עדות ראשית של התובע). הסכם הגישור נחתם ע"י הצדדים וב"כ, כאשר הצדדים ובאי כוחם נכחו בחדר הישיבות, ונערך בכתב ידה של המגשרת תוך שהיא מקריאה להם בקול את תוכן הדברים.

27. **ביום 4.5.2019**, כ-4 ימים לאחר החתימה על הסכם הגישור, התובע טוען כי שלח למגשרת מכתב באמצעות פקס בשעה 7:49 בבוקר, בו הוא מבקש להודיע על חזרתו מחתימתו על הסכם הגישור (צורף כנספח ת/4 לתצהיר עדות ראשית של התובע). לטענת התובע, משלוח הפקס אושר ביומן הפקס של התובע (אישור אודות שיגור הפקס צורף כנספח ת/4 לתצהיר עדות ראשית של התובע). המכתב ששלח התובע למגשרת מצורף להלן:

28. ציוין כי מאישור הפקס שצורף כנספח ת/4 לא ברור האם ומתי התקבל הפקס במשרד המגשרת. כמו כן התובע אינו טוען כי וידא עם משרד המגשרת את קבלת הפקס או כי שוחח עם המגשרת בעקבות מכתב זה.

29. **ביום 5.5.2019** בשעות הבוקר פנה התובע באמצעות דוא"ל לבא כוחו דאז, עו"ד ---, בבקשה לבטל את הסכם הגישור (צורף כנספח ת/5 לתצהיר עדות ראשית של התובע), וכתב לו כך:
- " בוקר טוב איזה יצוג זה כאשר הפסדתי הכל !!תעצור מד את הגיישור ותבקש גישור חוזר כי זה היה כשאני סבלתי מכאב בלתי נסבל ברגל ומלחץ דקירות חזקות בחזה וכמעט איבדתי הכרה מלחץ דם ולא קראתי כלום לפני שחתמתי במהירות תתקשר למגשרת שוב וגם אישתי זכותה להתערב היא חלק מהנתבעים היא בעלת זכויות כמוני דבר איתה מהר בבקשה גם עם החומר נשלח !!רציתי רק לברוח משם כולם ראו !!" (הטעויות במקור).**
30. **ביום 5.5.2019** הוגשה למזכירות הודעה אודות חתימת הצדדים על הסכם הגישור במסגרת התיק בתמ"ש [64326-12-18](#). יצויין כי בכותרת המסמך מצויין מועד 2.5.2019. המסמך הוגש במזכירות והחותמת הינה מיום 5.5.2019. הצדדים לא הביאו ראיות מדוייקות לגבי אופן ההגשה ושעת ההגשה.
- הסכם הגישור הוגש בצירוף בקשה לאשרו ולתת לו תוקף של פסק דין. יודגש כי בחינת המסמך אינה מעלה מי הגיש אותו. אני מוכנה להניח בשל טענות הצדדים כי הוא הוגש בסבירות רבה יותר על ידי המגשרת ולא על ידי מי מהצדדים. עם זאת המגשרת איננה מעודכנת כגורם בתיק.
31. יודגש, לא הוכח האם בעת הגשת המסמך לבית המשפט ידעה המגשרת על חזרתו של התובע מההגעה להסכם. **איש מהצדדים גם אינו מעלה טענות כלפי המגשרת כי חלילה ידעה על החזרה מהסכמה והגישה את המסמך.**
32. בין כך ובין כך **ב"כ שני הצדדים ראו את הגשת המסמך עוד באותו היום**. כך ששני ב"כ הצדדים ידעו כי הסכם הגישור הוגש וממתין להחלטת בית המשפט לאישור ההסכם.
33. ממערכת נט המשפט עולה כי באי כוח הצדדים ראו את בקשתה של המגשרת לאישור ההסכם ביום הגשתה:

צפיות באתר למסמך

סוג מסמך: בקשה בתיק תיאור מסמך: בקשה של מבקש 1 הסכם פשרה

צפיות באתר

גרור כותרת עמודה בכדי ליצור קבוצה

מפעל/כינוי	שם משתמש צופה	זיהוי	משרד מייצג	תאריך צפייה / משיכה	אופן
בא כוח נתבעים	אביעד שמן	מ.ר.	משרד ע"ד. ס"ד	11:25 27/01/2020	נצפה באתר
בא כוח תובעים	יעל שמיר ארניה	מ.ר.	משרד ע"ד. יעל שמיר ארניה	19:10 05/05/2019	נצפה באתר
בא כוח נתבעים				16:12 05/05/2019	נצפה באתר

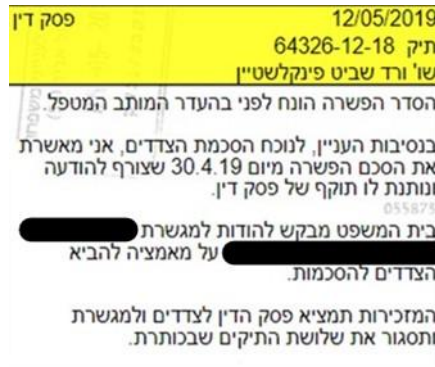
34. הנתבעת הגישה במסגרת תצהירה מסמכים המעידים (צורך כנספח ב' לתצהיר עדות ראשית של הנתבעת) כי יום למחרת חתימת ההסכם – **ביום 1.5.2019** - דאגה כי יועבר לחשבונה סך של 330,000 ₪. זאת כחלק מההסכמות בין הצדדים כי עליה להעביר לתובע סך כולל של 350,000 ₪ בהתאם להסכם. **ביום 5.5.2019** הפקידה הנתבעת לפיקדון בחשבון הבנק שלה סכום של 300,000 ₪. בתצהירה מציינת הנתבעת כי ב"כ הודיעה לה לא להעביר את הכספים כי התובע מבקש לשנות את ההסכם, ועל כן הכספים לא הועברו ובהמשך הוגשה התביעה לביטול. אין מחלוקת כי הכספים לא הועברו. העולה מכך כי ביום 5.5.2019 לכל המאוחר ידעה הנתבעת כי התובע חזר בו מההסכמות בהסכם הגישור.

35. **ביום 7.5.2019**, לאור פניותיו של התובע בע"פ ובכתב למגשרת (כך מציין בסעיף 42 לתצהיר עדות ראשית) ולעו"ד --- בבקשה לחזור בו מהסכמתו, נפגש התובע עם המגשרת פעם נוספת במשרדה. בפגישה נכחו המגשרת, התובע, רעייתו ובא כוחו דאז עו"ד ---. הנתבעת ובאת כוחה עו"ד שמיר ארניה לא נכחו בפגישה זו. במסגרת הפגישה, התובע חזר ואמר לנוכחים כי הוא חוזר בו מהסכמתו על הסכם הגישור, וכי הוא עומד על הדרישה לבטלו. התובע מציין כי במהלך הפגישה הועלו על ידי המגשרת הצעות חלופיות.

36. לטענת התובע (סעיף 45 לתצהיר עדות ראשית), ב"כ דאז הבטיח לו ביום 7.5.2019 כי יפעל לביטול ההסכם וידאג כי ההסכם לא יאושר ע"י ביהמ"ש. קרי היה ידוע לתובע ולב"כ ביום 7.5.2019 כי ההסכם הוגש לבית המשפט וטרם אושר.

37. על אף שהצדדים וב"כ ידעו כי הוגשה בקשה לאישור ההסכם לבימ"ש, לא הוגשה מטעם מי מהם כל בקשה לבית המשפט, בין המועד בו הוגש ההסכם (5.5.2019) לבין המועד בו אושר (12.5.2019).

38. **ביום 12.5.2019** הסכם הגישור אושר על ידי בית המשפט וקיבל תוקף של פסק דין על ידי כב' השופט שביט פינקשלטיין בתיק [תמ"ש 64326-12-18](#) (צורך כנספח ה' לכתב התביעה):

39. מעיון במערכת נט המשפט עולה כי דקות ספורות לאחר אישור ההסכם על ידי בית המשפט פסק הדין נצפה על ידי ב"כ שני הצדדים:

שם נמען	מסמך/כתיב	אופן משלוח	פרטי אופן משלוח	מספר אישור מסירה	מצב המצאה	תאריך מצב	מסמכים לנמען	מצב מסירה	תאריך מסירה
על אגודה	בא כוח תובעים	אתר נט המשפט	הודעה באתר		משלח	13/05/2019 11:44		נצפה באתר	13:06 12/05/2019
[REDACTED]	בא כוח תובעים	אתר נט המשפט	הודעה באתר		משלח	13/05/2019 11:44		נצפה באתר	13:01 12/05/2019

40. ביום 6.6.2019 הוגש כאמור לעיל הליך זה לביטול ההסכם.

41. כעת יש לבחון את ההלכה שנקבעה בפסיקה באשר למקרים שבהם צד להליך גישור חזר בו מהסכמתו לאחר חתימתו על ההסכם וטרם שהסכם הגישור אושר על ידי בית המשפט.

42. לצורך הכרעה יש לבחון האם די בחתימת הצדדים על הסכם הגישור לצורך כניסתו לתוקף או שמא הסכם הגישור מקבל תוקף רק כאשר הוא מאושר על ידי בית המשפט.

43. בבע"מ 8769/08 [פורסם בנבו] קבע כב' השופט רובינשטיין כי החתימה על הסכם הגישור היא רק השלב הראשון, וכי הגשתו של ההסכם לבית המשפט מהווה שלב בפני עצמו, ואישור הצדדים נדרש פעם נוספת לצורך השלמת שלב זה. נקבע כי החתימה על הסכם הגישור כשלעצמה לא נותנת תוקף מחייב לקיומו של ההסכם, אלא שלכך צריכה להתווסף הסכמת הצדדים ליתן לו תוקף של פסק דין:

"גם אם חתמו הצדדים על "הסדר גישור" כדת וכדין, בקשה למתן תוקף של פסק דין צריכה להיות על דעת שניהם וההסכם צריך להיות מוגש על ידי המגשר. ואגב, מדובר בהסכמה נפרדת ועצמאית - שאינה תלויה מיניה וביה בהסכמה לחתימה על "הסדר הגישור". במובן המשפטי, מכל מקום, נראית בעיני פסיקת בית הדין לעבודה:

"היה ונלך צעד נוסף קדימה ונניח כי המגשר חתם על הסכם הגישור ובין מועד החתימה ועד מועד הגשת ההסכם לבית הדין נמלך אחד הצדדים בדעתו ואותו צד מבקש מהמגשר ומהצד שכנגד שלא להגיש את ההסכם לבית הדין, האם עצם העובדה

שהצדדים והמגשר חתמו על ההסכם מהווה סוף פסוק והצד שנמלך בדעתו לא יהא זכאי לבקש שלא להגיש את ההסכם לבית הדין על מנת שינתן לו תוקף של פסק דין? האם רשאי בעל הדין המעוניין בקיום ההסכם להגישו לבית הדין חרף התנגדות בעל הדין שכנגד?

נראה כי יש להשיב על שאלות אלו בשלילה. תקנה 9(ב) לתקנות נוקטת במילים 'ביקשו הצדדים' ולא בכדי. אין די שצד אחד מבקש ליתן תוקף של פסק דין להסדר פשרה (גם לאחר שבעלי הדין והמגשר חתמו על ההסכם). מהמילים 'ביקשו הצדדים' למדים אנו כי יש צורך ששני הצדדים יבקשו מבית הדין ליתן להסכם תוקף של פסק דין. מקום בו אחד הצדדים נמלך בדעתו בין לבין, הרי שבפנינו חוזה בלבד והצד החש שהצד שכנגד הפר חוזה כלפיו רשאי לפעול בהליכים משפטיים מכח חוק"

Error! Hyperlink reference not valid.) שונרא תוכנה בע"מ נ' טרוטינו (לא פורסם) מפי סגנית השופט הראשי (כתארה אז) סלע). קרי, הסכמה חוזית להסדר גישור אינה כוללת הסכמה למתן תוקף של פסק דין - אלא אם כן נכתב בהסדר הגישור במפורש אחרת." (ההדגשות בקו- הוספו)

ראו: בע"מ 8769/08 פלוני נ' פלונית, [פורסם בנבו] פסקה כ"ו לפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין (31.13.2008).

44. שאלה זו עלתה גם בפני כב' השופט ארנברג, שהדגיש כי מאחר שהליך הגישור הוא הליך וולונטרי במהותו, וכן מבוסס כולו על הסכמות הצדדים, עומדת לצדדים האפשרות לחזור בהם גם לאחר החתימה על הסכם הגישור. במקרה כזה, אין לתת להסכם תוקף של פסק דין:

"מתוך הכרה בחשיבותו של יסוד ההסכמה, ובהיותו יתרון מכריע בהליך הגישור, הפסיקה חוזרת ומדגישה, בפסקי דין רבים, שלא רק עצם ההחלטה לנהל הליך גישור, ניהולו ואף החתימה על הסכם גישור בסופו (אם הגיעו הצדדים לידי הסכמה) הם וולונטריים, אלא שגם לאחר שנחתם הסכם הגישור, העברת ההסכם לבית המשפט למתן תוקף של פסק דין, צריכה להיות מוסכמת ועל דעת כל הצדדים. הוזה אומר, העובדה שצדדים חתמו על הסכם גישור מרצונם החופשי, אינה מהווה סוף פסוק, ואם אחד מהם נמלך בדעתו לאחר החתימה, אין לכפות עליו הר כגיגית ואין לתת להסדר הגישור שנחתם תוקף של פסק דין."

(ההדגשות בקו – הוספו).

ראו: תא (י-ם) 11037-12-14 קלרמן נ' בניני בר-אמנה חברה לבניין ופיתוח בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 9 לפסק הדין (10.11.2015).

45. כמו כן, במקרה שבו צד להסכם הגישור חזר בו לאחד הסכמתו וחתימתו על ההסכם, התוקף היחיד שיתכן וקיים להסכם הוא במישור ההסכמי-חוזי. צד שיהיה מעניין בכך, יוכל לתבוע את הצד שכנגד בתביעה חוזית נפרדת, אך במקרה כזה לא ניתן לתת להסכם תוקף של פסק דין להסכם:

"לשם מתן תוקף, לא די בטענות המגשר כי הצדדים חתמו על ההסכם מתוך רצון חופשי ולאחר הבנה של משמעותו, ובנוכחות עורכי דינם. אכן, ייתכן שדי באלה על מנת לומר כי ההסכמות שבין הצדדים השתכללו לכדי חוזה, אך לא די בהם לשם מתן תוקף של פסק דין לאותו חוזה, מפני שלשם כך, צריך בית המשפט לדעת שגם הבקשה למתן תוקף הוגשה על דעת כל הצדדים. יודגש שוב: אי מתן התוקף, אין בו כדי לגרוע מן ההסכמה החוזית שעליה חתומים הצדדים, ואם יעמוד מי מהם על קיומה של הסכמה חוזית זו, הוא יהיה רשאי להגיש בקשר אליה תביעה חוזית, נפרדת ועצמאית מההליך דנן שבמסגרתו נחתם ההסכם, כאמור לעיל."

ראו: **תא (י-ם) 11037-12-14 קלרמן נ' בניני בר-אמנה חברה לבניין ופיתוח בע"מ**, [פורסם בנבו] פסקה 15 לפסק הדין (10.11.2015).

46. מהאמור לעיל עולה כי לשם מתן תוקף סופי ומוחלט להסכם הגישור, לא די בכך שהצדדים חתמו על ההסכם מתוך רצון חופשי ולאחר הבנה של משמעותו של הסכם הגישור, אלא שגם הבקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם צריכה להיות בהסכמת הצדדים. לא די בהסכמה, גם אם זו תיחשב להסכמה בעלת תוקף הסכמי-חוזי, כדי לחייב את הצדדים להסכם. ככל שצד להסכם הגישור החליט לחזור בו מהסכמתו, טרם אושר ההסכם על ידי בית המשפט, הוא יכול לעשות כן ולא יינתן להסכם תוקף של פסק דין.

47. בענייננו, עובדות המקרה כולן מצביעות על כך שהתובע חזר בו מהסכמתו לפני שניתן תוקף של פסק דין להסכם. **"כ" הצדדים והנתבעת ידעו כי התובע חזר בו מההסכמות טרם שאושר ההסכם ואף ביום בו הוגש לאישור בית המשפט. העובדה כי לא פעלו לא יכולה לבוא לזכות הנתבעת והותרת ההסכם שלא היה צריך להיות מאושר מלכתחילה."**

48. לטענתו של התובע, נודע לו על הגשת ההסכם לאישור בבית המשפט בדיעבד, רק לאחר שניתן לו תוקף של פסק דין. בשלב זה, הוא טוען, התבקש על ידי עו"ד --- לחתום על הצהרה לפיה הוא מבקש את ביטולו, אך מאחר וחש כי עורך הדין לא ממלא אחר בקשותיו בנושא, הוא פנה לייצוג חלופי ולא מילא אחר הנחיותיו. בשלב זה, התובע פנה לנתבעת בבקשה לקבל את אישורה לבטל את ההסכם, ומשלא נענתה לבקשתו – הגיש תביעה זו.

49. העובדות שהוכחות מעלות כי כל הגורמים ידעו על בקשתו של התובע לחזור בו מההסכם: מייד בעת שהוגשה הבקשה לאשר את ההסכם ולתת לו תוקף של פסק דין ולפני שניתן לו

תוקף של פסק דין. מאחר שבבסיסה של הבקשה שהוגשה נעדרת הסכמתו של התובע לכך, הריי שנפל פגם בהליך.

50. ככל שמדובר בערעור על פסק הדין במישור הדיוני, הריי שככלל הדרך לבטלו היא הגשת ערעור על פסק הדין לערכאה גבוהה יותר (ראו: ד"ר י' זוסמן סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית בעריכת ש' לוי, 1995), בעמ' 786-787). אולם בענייננו, מאחר שמדובר בפגם שנובע מהסכמות הצדדים לפני למתן פסק הדין, ומשכך התובענה לביטול פסק הדין היא הדרך המתאימה לבקש את ביטול הסכם הגישור (ולא בהגשת ערעור). לאורך ההליך אף אחד מהצדדים לא התנגד לניהול ההליך בפניי, והייתה הסכמה בין הצדדים לדון בתביעה זו מאחר ובחלקה העיקרי נדרש ברור עובדתי. מאחר שהפגם לא היה בהליך האישור, לא נדרש ערעור.

51. יתרה מכך ויודגש – לא הייתה גם כל הסתמכות של מי מהצדדים על ההסכם. הנתבעת בעצמה החזירה את הכספים שהכינה להעביר לתובע על פי ההסכמות לפיקדון בחשבון הבנק שלה. הכספים לא הועברו לתובע בשל ידיעתה של הנתבעת כי הוא חזר בו.

52. חקירת הנתבעת תומכת במסקנה העולה מהתיאור העובדתי, לפיה היא ידעה על חזרתו של התובע מהסכמתו.

53. בסעיפים 19-20 לתצהיר עדות ראשית של הנתבעת, היא אישרה כי לאחר שמשכה את הסכום הרלוונטי במטרה לתת אותו לתובע על פי ההסכם, הובא לידיעתה לפניי אישור ההסכם על ידי בית המשפט כי התובע חזר בו מהסכמתו להסכם:

19. מכיוון שעל-פי ההסכם אני אמורה להעביר לאחי 350,000 ₪ במזומן, משכתי סכום של 330,000 ₪ מהכספים המגיעים לי והעברתי לחשבון העו"ש שלי. הייתי מוכנה עם הכספים והמתנתי להוראה לבצע את ההעברה.

20. כעבור מספר ימים התקשרה ----- והודיעה לי לא להעביר את הכספים עדיין כי אחי מבקש לשנות את ההסכם. לאחר מכן המתנתי להנחיות בהבנה שתבוא הצעה הגיונית ושונה מאחי. תחת זאת הסתבר לי ----- שאחי פיטר את בא כוח, וזמן קצר לאחר כמן קיבלנו את התביעה לביטול פסק-הדין.

54. הנתבעת בחקירתה טענה כי היא לא זוכרת מתי בדיוק הובא לידיעתה כי התובע חוזר בו מהסכמתו:

"אני שחררתי את הכסף, עמדתי להעביר לפי הנחיות, לפי המספר של החשבון שלו, אבל אז אמרה לי -----, ש --- צלצל ואמר שיש בקשה שלו להתעכב עם ההעברה, מכיוון שיש השגה לגבי העניין הזה"

ש: יופי, בסדר. עכשיו, הגישור היה ב-30.4. מתני קיבלת את שיחת הטלפון מ-----, שאומרת לך ש--- אמר ש---- רוצה לבטל את ההסכם?

ת: אני לא זוכרת.

[...]

ש: עכשיו תראי, אני אומר לך, שאת קיבלת את ההודעה על כך ש---- רוצה לבטל את ההסכם, לא יאוחר מיום 5.4.2019, ואני אוכיח לך את זה פה.

[...]

ש: סליחה, 5 למאי 2019. תסתכלי טוב על התדפיס, אולי זה ירענן את זיכרוניך.

ת: אוקי.

ש: יכול להיות?

ת: לא זוכרת."

ראו: פרוט' מיום 12.2.2020, עמ' 37, שורות 12-16.

55. מהעובדות והנספחים שצורפו עולה כי כבר ביום 5.5.2019 הנתבעת הפקידה חזרה לפיקדון את אותו סכום שמשכה לצורך השלמת חלקה בהסכם, ומשכך עולה כי כבר באותו היום היא ידעה על חזרתו של התובע מהסכמתו. זהו אותו יום בו ההסכם הוגש לבית המשפט וטרם אושר.

56. **התובע** נשאל בחקירתו בעיקר בנושא של כשרותו הרפואית בעת עריכת ההסכם, והשיב כי לאור מצבו הרפואי הקשה, במהלך הפגישה חש שמופעל עליו לחץ לחתום על ההסכם בתנאים שלא הסכים להם. מאחר שלא הצליח לעמוד מול בלחץ שהופעל עליו, ולאור העובדה שכל רצונו היה לסיים את פגישת הגישור, הוא חתם על ההסכם בניגוד לרצונו:

"אני סובל כאבים ואני לא יכול כבר לשבת יותר, לא יכול. גם המגשרת ידעה, כשהיא נכנסה לחדר, הרי ישבנו בחדרים נפרדים, ואמרתי לה שאני סובל כאבים ואני לא יכול כבר לשבת יותר, לא יכול. כל מה שאני רוצה, זה להוריד את הפרוטזה ולשחרר [...]"

רציתי רק לברוח משם [...]"

אמרתי למגשרת שאני מוכן לחתום, בתנאי שאני בחוץ תוך דקות. לא יכולתי יותר לשבת, לא יכולתי יותר לעמוד לא יכולתי כלום. רציתי להגיע הביתה. הכאבים שלי זה לא כאבי ראש, זה דברים שאי אפשר לסבול [...]"

לא הייתי חותם אם הייתי מרגיש טוב"

ראו: פרוט' מיום 12.2.2020, עמ' 21, שורות 15-17, עמ' 22, שורות 10-17, עמ' 24, שורה 36.

57. רעייתו של התובע, נחקרה אף היא ותיארה כי התובע סובל מבעיות רפואיות קשות. היא לא נשאלה באופן ספציפי על היום בו נערך ההסכם. עדותה לא הוסיפה דבר משמעותי להכרעה.
58. הצדדים הרחיבו לגבי מצבו הרגשי/ אישי/ פיזי של התובע בזמן הגישור וייחסו לנושא זמן רב. אינני סבורה שיש לתת לזה משקל רב. התובע נכח בפגישת הגישור עד תום, היה מיוצג, ולא בשל כך יבוטל או לא יבוטל ההסכם.
59. לאחר בחינת עובדתית של השתלשלות הדברים בעניינו, ולאור העובדה כי מבחינה משפטית צד להסכם יכול לחזור בו מחתימתו לפני אישור ההסכם לבית המשפט ונדרשת הסכמתו גם לאישור, עולה כי יש להורות על ביטול אישור ההסכם. התובע ביקש לחזור בו מחתימתו על ההסכם וזאת לפני שההסכם קיבל תוקף של פסק דין, כלומר, בקשת אישור ההסכם לבית המשפט נעדרת הסכמה מצד התובע.
60. ב"כ הצדדים ידעו על ההגשה של ההסכם לאישור בית המשפט מייד ביום שהוגש ביום 5.5.2019. בנסיבות הללו האחריות הינה עליהם, ולא על המגשרת או על הצדדים אישית, לעצור את הליך אישור ההסכם ולהודיע כי אין הסכמה לאישורו. זאת יכול היה לעשות ב"כ התובע וזאת יכולה הייתה לעשות גם ב"כ הנתבעת. מצופה היה כי יעשו זאת יחדיו. אך יכלו לעשות זאת גם בנפרד. דבר שהיה חוסך הליך משפטי זה.
61. כאשר אושר ההסכם על ידי בית המשפט לא ניתן היה לדעת שהדברים לא מוסכמים. אשר על כן גם ההליך הנכון הוא ההליך שהוגש ולא הליך של ערעור.
62. שוכנעתי כי כל הצדדים ידעו, לפני אישור ההסכם, כי התובע חזר בו מהסכם הגישור אך לא פעלו לביטול הבקשה לאישור שהוגשה לבית המשפט. ב"כ הצדדים ידעו ביום 5.5.2019 על הגשת הבקשה. ההסכם אושר רק ביום 12.5.2019 והיה די והותר זמן לב"כ הצדדים להודיע כי אין הסכמה, כפי שהיה ידוע לכל.
63. הנתבעת כאמור לעיל ידעה כי התובע חזר בו ולא העבירה לו את הכסף שסוכם עליו בהסכם.
64. מאחר וההסכם לא בוצע בפועל והיה ידוע טרם האישור כי אין הסכמה, לא ניתן גם לטעון כי מי מהצדדים הסתמך עליו.
65. לאור קיומו של פגם בהליך אישור ההסכם, איני נדרשת להתייחס לגופה של טענת התובע בדבר ביטול ההסכם מחמת עילת העושה. אף על פי כן אציין כי התובע לא הציג תשתית ראייתית המצביעה על קיומה של עילת העושה. לצורך ביטול על פי עילת העושה יש להוכיח שלושה תנאים מצטברים: הראשון - מצוקה, חולשה נפשית או פיזית או חוסר ניסיון של הנעשק בעת כריתת החוזה; השני - ניצול מצבו של הנעשק כדי לגרום לו להתקשר בחוזה;

השלישי - תנאי החוזה גרועים מהמקובל במידה בלתי סבירה. התובע לא הציג מסמכים רפואיים המצביעים על היותו במצב של מצוקה במעמד עריכת ההסכם. כמו כן, הוא בעצמו טען כי הצדדים לא ידעו על מצבו בעת החתימה על ההסכם, כך שממילא לא היו יכולים לנצל מצב זה (ראו: פרוט' מיום 12.2.2020, עמ' 20, שורות 31-36, עמ' 21, שורות 1-17). התובע לא ביסס את טענתו בנושא של תנאי החוזה, הוא לא הציג מסמכים המצביעים על הערכת שווי הנכס, וממילא נראה כי טענה זו של התובע מהווה טעות בכדאיות העסקה שאינו מובילה לביטול החוזה.

66. כמו כן בכל הנוגע לטענות לגבי מעמדה של רעייתו של התובע – הדבר אינו נדרש להכרעה לאור כל הנימוקים לעיל וניכר כי גם הצדדים לא סברו כי זהו הטיעון המרכזי. ממילא רעייתו של התובע לא הגישה הליך זה אלא רק העידה בו.

67. יובהר כי ההתרשמות מהתובע ומהתנהלותו הותירה תחושה לא נוחה. הצדדים הגיעו להסכם. שניהם היו מיוצגים. התובע חתם והסכים ולאחר מכן חזר זו. לעומתו חקירתה של הנתבעת הותירה רושם חיובי. אולם התרשמות זו מהצדדים אין בינה לבין ההלכה המשפטית שמובילה למסקנה בלתי נמנעת שדין אישורו של ההסכם להתבטל.

68. בנסיבות ביטול ההסכם ייתכן כי לנתבעת קיים מענה במישור החוזי הסכמי. אולם אין זו התביעה שבפני ועל כן אין אני נדרשת לכך.

ד. סיכום

69. **אשר על כן התביעה מתקבלת ואני מורה על ביטול הסכם הגישור מיום 30.4.2019 שאושר ביום 12.5.2019.**

70. **טרם חתימה** – אני ערה כמובן למשמעות פסק הדין, אשר עלולה לגרור הגשת הליכים משפטיים עדכניים וחדשים על ידי הצדדים. אך עובדה זו אין בה על מנת לשנות מהתוצאה כי לא היה מקום לאשר את ההסכם בנסיבות שפורטו לעיל. אין לי אלא לשוב ולהזכיר כי בעבר ידעו הצדדים להגיע להסכמות וצו קיום צוואת האם ניתן בהסכמה, וכי לו יחפצו יוכלו טרם שיוגשו הליכים משפטיים נוספים, לשוב ולקיים הידברות מושכלת.

71. **הוצאות ההליכים** – בשל התנהלותו של התובע ובשל כך שגם הוא יכול היה למנוע את האישור טרם שניתן, אין צו להוצאות וכל צד יישא בהוצאות ההליך.

72. **המזכירות** תסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ה חשוון תשפ"א, 12 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

תמר סנונית פורר 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)